

ПРЕЗИДЕНТ І КОНГРЕС У ПЕРЕДВИБОРЧІЙ АГІТАЦІЇ

Президент Труман виїхав з Вашингтону до своєї рідні в Мизурі й Канзас негайно потім, як в п'ятницю 2 серпня конгрес розісся на вакації. У вакаційний часі як президент так і конгресмени беруть участь в агітації перед виборами, які відбудуться в осіні. У підготуванні до виборів відбудуються біжучого тижня правибори в сімох стейтах, між ін. і родинним стейні президента, Мизури. Саме в окрузі, де голосує президент Труман, розгорілася при виборах боротьба між двома кандидатами до конгресу. Один, а це Роджер С. Слотер, дотеперішній конгресмен, стає до правиборів в Демократичній Партії і гостро критикує президента за його політику „нового Розподілу”, яку Слотер характеризує як диктовану Комітетом Політичної Акції СІО і прихильниками комуністів. Проти Слотера стає до правиборів Енос Акстер, якого саме підтримує президент Труман і тому П'ята конгресова округа стейту Мизури набирає такого значіння.

Останнього дня перед виїздом на вакації конгрес ухвалив деякі дуже важні законопроекти. Найважливішим є „Акт Реорганізації Законодавства з 1946”, який заводить великі зміни в організації і способі праці конгресу. При цій нагоді ухвалив конгрес зміну платні для своїх членів, а це по \$12,500 річно і по \$2,500 додатку на видатки. — Сенат перевів останнього дня ухвалу, щоб Злучені Держави взяли участь у Міжнароднім Суді для примусового судівництва над державами. Конгрес ухвалив теж затримати дотеперішні доплати робітників і підприємців до Фонду Суспільної Безпеки, а завів таку зміну, що підвищив доплати з федеральних фондів до стейтових фондів для виплати старечої пенсії. — Також був про висоту кінцевої відплати для ветеранів діждався прихильного погодження при самим кінці нарад конгресу. Наступний конгрес, який зідеться аж після осінніх виборів в січні 1947 р., буде мати число 80. У міжчасі будуть далше урядувати деякі конгресові комісії, а на випадок наглої потреби президент може скликати ще 79-тий конгрес на наради.

ПОМЕР ПОЛЬСЬКИЙ ДИПЛОМАТ, ІГНАЦ МАТУШЕВСЬКИЙ

Ігнац Матушевський, бувший член польського кабінету, дипломат і журналіст, помер у віці 56 літ від удару серця в Нью Йорку. Він був замітний тим, що вчасі німецької інвазії вивіз заграницю державні резерви золота в Польщі в сумі \$75,000,000. На еміграції в Америці писав часто про українців в польських щоденниках.

ВETERАНИ ДАЛЬШЕ В ПОСІДАННІ ВЛАДИ В ЕТЕНС.

Місто Етенс, у стейті Тенесі, яке припадково опинилося під владою ветеранів які щойно повернулися з війни, підтримує цю владу. Це є вислід довготривалих надужит, доконуваних при виборах політичною машиною повіта Мин. Коли минулого четверга переведено вибори на шерифа, урядовці дотеперішньої політичної кліки захопили виборчі скринки і з ними схоронилися до будинку повітової тюрми. Яка сотня ветеранів, які виставили були своїх кандидатів, організували боеву силу і перевели напад на тюрму, щоб дістати скринки з бальотами у свої руки. При нападі стріляли з крісів і ранили 18 людей, однаке виборчі урядовці піддалися. Дотеперішній шериф, тобто голова місцевої поліції, десть утік і тому ветерани переняли владу в свої руки. Вони перечислили бальоти і проголосили, що їх ліста виїшла переможно. Коли губернатор стейту Джим МекКорд вислав до Етенс шістьох стейтових патролменів, ветерани прогнали їх, заявляючи, що вони самі будуть доглядати ладу. „Влада” ветеранів роздала населенню півтора сотні дозволів на вживання пальної зброї і населення підтримує цю владу.

ДІМ СВОБОДИ ВШАНУВАВ БАРУКА.

Бернард Барук, який на доручення президента Трумана виробив план міжнародної контролі над атомовою бомбою, дістав призначення від дирекції Дому Свободи, основаного в Нью Йорку в честь колишнього громадянського діяча Вендела Вільяма. Барук дістане бронзову таблицю з відповідною присвятою.

У розвитку ідеї про вжиток атомової сили зроблено значний крок вперед тим, що управа проекту в Оук Ридж, у стейті Тенесі, де вироблено першу атомову бомбу коштом двох біліонів доларів дістала дозвіл від уряду продати медичному інституту в Сейнт Луїс відпадки при видобуванні урану звані радіо-активні ісотоми. Їх можна буде вживати при лікуванню недуги рака, недуги нирок — знаної під назвою діабетис, болю костей і зубів. Уряд дістав \$400 за один мілікорик такого ісотопу. Мілікорик такий малий, що його не можна бачити голим оком.

Землетрус і вилив моря на Карібських островах

З міста Трухільо, столиці Домініканської Республіки на Карібським морю недалеко Південної Америки звідомляють, що там виступило море з берегів в наслідок землетрусу і залляло міста Пуерто Пьєта, Сантьяго, Сан Франсіско, Макоріс і Мока. Ці міста потерпіли внаслідок землетрусу, однаке подробиць катастрофи ще не з'ясовано. Сейсмограф університету Фордгем у Нью Йорку виказав у неділю небувале досі сильне потрясіння у віддалі півтори тисячі миль від Нью Йорку і з цього заключають, що землетрус мусів наробити багато школи. Комунікація з околицями, навіщеними землетрусом, значно ушкоджена й тому не можна дістати звідти точних інформацій.

ХІРАЛЬ ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ ПРИЗНАТИ ПОВНУ РЕЛІГІЙНУ СВОБОДУ В ЕСПАНІ.

Так званий Республіканський еспанський уряд на вигнанні, на чолі якого стоїть прем'єр Хіраль у відповідні на запит Комітету Католіків для Свобід Людини, заявився за повну релігійну свободу, коли обійме владу. Уряд Хіраля має досі підтримку мексиканського міністерства закордонних відносин і цих дипломатичних кол, які хочуть перевести зміну уряду в Еспанії при помочи Організації Об'єднаних Держав.

ЗА ПРАКТИЧНЕ ВВЕДЕННЯ В ЖИТТЯ СВОБОДИ ПРЕСИ.

Бувший підсекретар стейту Соммер Велес вів в радіо-промові в неділю 4. серпня американських видавців і редакторів, щоб вони приступили до введення в практиці свободи преси так, як це буває в Америці. Він радить скликати неурядову між-американську пресову і радіо конференцію, щоб точно з'ясувати способи співпраці свободної преси в цілій Америці, отже як у Північній так і в Південній. Раз такі засади будуть прийняті в цілій Америці, вони стануть взірцем для Організації Об'єднаних Держав, як повинна виглядати свобода преси в цілому світі твердив Велес.

Мануїльський репрезентує Україну, говорить по російськи та обороняє інтереси Югославії

Підчас нарад Мирової Конференції в Парижі виступив минулої суботи м. промовою м. і представник Советської України, Дмитро Мануїльський. Кореспондент Нью Йорк Таймсу називає його „супер-бесідником” та комуністичним ветераном. Мануїльський зачав свою промову „добірюю” французькою мовою, дякуючи Франції та її президенту Бідо за гостинність, а опісля перейшов на російську мову та заговорив про „масову концентрацію тих, які боронили проти Об'єднаних Держав” та про „відродження фашизму в підпольній формі”, почав обороняти інтереси Югославії. Мануїльський заявив, що пропозиція Чотирьох Великих Потуг про інтернаціоналізацію Триєсту йому не подобається, але „в інтересі гармонії” він готов на неї погодитися під умовою, що будуть пороблені відповідні поправки. По його думці поділ Венеції Джулії не відповідає часто проголошуваному етнічному принципам.

НЕБАГАТО ОХОТНИКІВ ВЕРТАТИСЯ ДО СОВЕТСЬКОГО СОЮЗУ.

Американські кореспонденти повідомляють з Парижа, що советська акція за поворотом старих і нових емігрантів до Советського Союзу мала досі малий успіх. На загальну кількість біля 50,000 російських емігрантів у Парижі та околиці до половини липня тільки 2,500 звернулися до советського посольства з поданнями про паспорт, але й з тих невідомо скільки схоче виїхати до Советського Союзу. Ціла советська акція за поворотом емігрантів виглядає досить підозріло, тим більше, що одне з питань в урядовому квестіонарі звучить: „подайте імена та адреси усіх ваших рідних у Советському Союзі”.

ОБГОВОРЮЮТЬ СПРАВУ ПЕРЕСЕЛЕННЯ СКИТАЛЬЦІВ ДО БРАЗИЛІЇ.

З Лондону повідомляють, що в Ріо де Жанейро відбулися розмови між т. зв. Міжурядовим Комітетом до справ скитальців та бразилійським урядом на тему можливостей переселення до Бразилії скитальців з Австрії і Німеччини. В розмовах брали участь представники Америки і Великої Британії.

НЕСПОДІВНА ДЕМІСІЯ ТУРЕЦЬКОГО УРЯДУ.

Турецький уряд прем'єра д-ра Шукру Сараджогію, провідника Республіканської партії, яка в недавніх виборах віднесла перемогу, несподівано предложив президентові держави свою резигнацію. Президент Ісмет Іноні резигнацію прийняв та доручив створення нового уряду Ресен Пекерові, колишньому міністрові внутрішніх справ. Пекер, що в травні зрезигнував з міністра внутрішніх справ з причин здоров'я, належить до провідників скрайньої правди в урядовій Республіканській партії. Після нового доручення він розпочав переговори з політичними провідниками і в найближчому часі сподіються проголошення лісти нового уряду. Загально вважається, що зі старих членів кабінету увійде до нового уряду тільки міністер закордонних справ, Гассан Сака. Резигнації уряду Туреччини приписується більше як внутрішньо так і зовнішню політичне значення.

МОСКВА ПРОТИ АМЕРИКИ.

У зв'язку зі становищем Америки в міжнародній політиці, московське радіо і преса знова поновили свої виступи проти Злучених Держав. Московське радіо твердить, що в Америці прийшла до голосу „військова каста”, яка наспілку з „реакційними колами” розбудовує в цілях агресивних велику армію та яка хоче використати атомову бомбу на те, щоб заволодіти світом. Становище секретаря стейту Бернса на паризькій конференції Москва називає „зрадою” у відношенні до Чотирьох Потуг. Подібні закиди „реакції” та „імперіалізму” Москва поновила теж відносно Великої Британії.



ДЛЯ ВЖИТКУ ВЧАСІ МИРА. — Воєнні сховки з часів повітряних наїздів в Англії припадають на курники, а неогоріше і на стаї для худоби. Вони були виставлені на фермерській виставі, улаадженій міською радою в Тотенгам. Тут видно, як група гостей оглядає загороду з такими сховками.

БОРІТЬБА ЗА ПРАВА МАЛИХ ДЕРЖАВ У ПАРИЖІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Секретар стейту і голова американської делегації на Мировій Конференції в Парижі, Джеймс Ф. Бірнс, заявив, що на найближчому засіданні Комітету правил він підтримуватиме британську пропозицію, щоби Мирава Конференція передала Раді Міністрів Чотирьох Потуг справу вирішування поодиноких проблем конференції звичайною більшістю голосів, згідно більшістю двох третіх. Ціллю цієї пропозиції є бажання, по можності, якнайбільше задовольнити домагання малих держав, щоби звичайні проблеми мирових договорів вирішувати тільки абсолютною більшістю голосів. Якщоб перейшло домагання більшістю двох третіх голосів, тоді американський секретар — вважається в Парижі — голосуватиме проти рішень Чотирьох Потуг, які раніше сам підтримував. Наприклад в справі інтернаціоналізації Триєсту, секретар Бірнс, який раніше сам був за нею, голосував би проти свого власного рішення, якщоб проти нього висловилися більшість двох третіх членів конференції. Рішення американського представника пояснюється тим, що рішення Чотирьох Потуг, з додатком п'ять голосів збоку сателітів Советської Росії, згори перешкодили усі справи по лінії їх бажань і проти малих держав.

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ КОЛЬОНІЙ.

З Парижа повідомляють, що Італія не підписувати мирового договору, якщо мав би бути прийнятий предложений проект, який передбиджує для Італії втрату всіх її колоній. В загальному вважається, що італійська делегація наставляє досить песимістично щодо можливостей серйозніших змін в проекті мирового договору в її користь, проте вона рішена доложити усіх зусиль, щоб домогтися того, що вона вважає справедливою для Італії.

ХРИСТІАНСЬКА ЦЕРКВА В ОБОРОНІ МИРА.

Джан Фостер Долес, відомий американський політик з Республіканської Партії і визначний протестанський діяч на церковному полі промовляв на міжнародній конференції церковних провідників у Кембрідж, Англія. Він говорив про „незвичайно наглу справу” напруження між Советським Союзом та західними демократіями та заявив, що моральні і духові сили світа ще є досить великі, аби забезпечити справедливий і тривкий мир.

АРАБСЬКА ЛІГА В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

Генеральний секретар Арабської Ліги, Абдуль Рагман Ассам Паша, заявив в Александрії, Єгипет, що Ліга прийме запрошення британського уряду на конференції в справі Палестини, але тільки на власних умовах. Він заявив, що араби не мають бажання взяти участі в нарадах при круглому столі разом з жидами і тільки на тему Американсько-Британської урядової комісії в справі поділу Палестини на жидівську і арабську провінції.

ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ ОБ'ЄДНАНИХ ДЕРЖАВ.

В Нью Йорку докінчується підготовку до конференції Головної Асамблеї Об'єднаних Держав. Згідно зі заявами урядників О.Д., Головна Асамблея разом з поодинокими комітетами відбуде 300 до 400 засідань. Головні комітети, в яких кожний з 51 Об'єднаних Держав матиме свого представника, є 1. Комітет Політики і Безпеки, з представником Советської України, Д. З. Мануїльським, як президентом. 2. Економічний і Фінансовий Комітет, президент — В. Кондерські, представник Польщі. 3. Соціальний, гуманітарний і культурні справи, президент — Пітер Фрейзер, представник Нової Зеландії. 4. Урядування — президент Е. Мекічен, представник Уругваю. 5. Адміністрація і бюджет — президент Ф. Аль-Кіуорі, представник Сирії. Перший тиждень засідань буде призначений на промови поодиноких делегатів.

БРИТАНСЬКІ ДОМІНІ МАЮТЬ СВОЮ ВОЛЮ.

На Паризькій Мировій Конференції британські домінії мають повну свободу голосу і вже, наприклад, підчас першого голосування в справі вибору президента комітету, Австралія, Канада, Нова Зеландія та Південна Африка віддали свої голоси на іншого кандидата, як Велика Британія.

МОСКВА ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОГО ПЛАНУ.

Московське радіо знова забрало голос в справі американського плану спільної адміністрації усіх окупційних зон Німеччини, до якого, як відомо, в основному прилучилася вже Англія. Московський коментатор твердить, що цей план є бажанням великих американських та англійських монополістів підпорядкувати господарство Німеччини своїм самодлюбним інтересам. Американському плану Москві протиставляє свій „демократичний” план.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

PEREPIVATIA:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі числа три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі та в Загальному:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
"Касо" в суботи (з англійською частинною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕРОЗВ'ЯЗАНЕ АМЕРИКАНСЬКЕ ПИТАННЯ

Ліній чотирьох нігрів, радше двох нігрок і двох нігрі, в околиці Монров, у стеїт Джорджія, потряс відповідальними чинниками нашого американського громадянства. Товпа з тридцяти білих людей, яка довершила цього вбивства, зручно скривається. Видно, що цим разом товпа налякалася власного злочину. Минулими роками спричинники лінчу не дуже ховалися, знаючи, що їм потуратимуть. Тепер уже товпа боїться, а це добрий знак. Та годі допустити, щоб вчасі існування такої справної служби прилюдної безпеки, як Федеральне Бюро Інвестицій злочин міг бути закритим довгий час. Живемо у правовій державі, їй треба надіятися, що громадяни стеїту Джорджія й околиці міста Монров, допоможуть владі потрапити на слід винуватців. Нагорода призначена стеїтом та іншими чинниками може бути заохотою для вистігнення злочинців.

Та не це є головним питанням, як знайти винуватців, бо нерозв'язаних злочинів повно в нашій просторій країні. Головним питанням остається тут не наладнане відношення білих людей до чорних у південних стеїтах. Це питання існувало там в часах невідомості, доки його не знесла Громадянська Війна в рр. 1861-65. Війна зробила нігрі рівними в обличчя закону, але не дала їм рівності соціально-товариської з білими людьми. У засаді нігрі в південних стеїтах є повноправними громадянами на підставі американської конституції, однак вони не мають спроможності використати своїх прав навіть у такій засадничій справі, як голосування при виборах. Це діється просто тому, що вони бояться терору білих людей і тому не йдуть до виборів. Значить нерівність соціальна спричинює в південних стеїтах нерівність політичну.

Вчасі війни цю нерівність вигладжували різними способами і треба було надіятися, що після війни буде зроблений поступ у цій справі. Останній ліній відкрив наново болючу рану і цим разом мусить прийти до якогось вирішення питання про відношення білих до чорних.

Нема найменшого сумніву, що для вигладження соціальної нерівності треба буде довшого часу. Треба в першу чергу проповідництва між білими людьми з пригандкою про засадичне право всіх людей до користання благами, які подає кожній людині божья природа. Водночас треба посиленої праці для культурного піднесення чорних людей до такого ступеня, щоб вони могли поводитися вільно у спіржитті з білими людьми подібно, як поведуться супроти себе самі білі люди. Політичну нерівність можна вигладити далеко швидше. У такім багатолінійнім місті як от Нью Йорк, чи Шікаго, групи громадян, з різними на тілі релігійного та національного походження, закладають компроміс і підтримують себе взаємно при виборах. Такий компроміс можна закласти і при виборах в південних стеїтах. Треба лише доброї волі.

Кошти страйків причиною угодовості

Предсідник Юніі Автомобі-дальша безпощадна боротьба левих Робітників Волтер Рутер запросив підприємців на нараду, щоб обговорити способи, як збільшити продукцію. Є вісти, що між підприємцями й робітничими організаціями прийшло до тихого порозуміння, щоб звернути головну увагу на збільшення продукції, бо в такий спосіб можна швидше дійти до обниження життєвих коштів, ніж через безупинне домагання підвишки заробітної платні. Підвишка платні лише тоді причиняється до добробуту робітника, коли ціна продуктів стоїть на місці, або коли ще й обнижується. Коли на ринку зростає ціна якогонебудь товару, то підвишка платні є лише хвилевою і за нею мусить йти дальша. І так у безконечності.

Традиційним звичаєм робітники здобувають підвишку платні страйками. Та повині недавніх страйків так зменшили юніїні каси, що юнії не хочуть викликати страйків. Крім цього робітники теж чуються змучені безупинними закликами до промислової війни. Крім того, вчасі страйків робітник ніколи не дістане такої підмоги, щоб йому заступила платню. Отже це теж відстрашує людей від страйків.

Впарі з цим іде тиха агітація між робітниками проти юніїних диктаторів і з такою агітацією юнії мусять рахуватися. Вони мусять підтримувати безупинну кампанію за придержання старих членів, крім цього за придержання свих, а це підвищує кошти адміністрації. Нема потреби закривати факту, що після війни число членів в юніях маліє, хоч би тому, що позмакано багато воєнних фабрик. Багато робітників потратили роботу, отже покидають юнію. Як робітник виступить з юнії, зменшаються її приходи з вичахування вкладок. Юнія Юнайтед Автомобіл Воркерс, як кажуть деякі урядовці, має навіть дефіцит після великого страйку. Щоби цей дефіцит покрити, ухвалено наложити на членів підвишку членських вкладок до половини. Але й це не вистачає. Такі самі вісти приходять з інших юній. Оці факти пояснюють, чому юнії самі шукають способів підвишки продукції у підприємствах для зниження життєвих коштів. У практиці вони хочуть допомогти підприємцям у їхніх бізнесах, замість безпощадно їх поборювати.

Цю справу з далеко ширшої площини обговорюють економічні знавці. Недавно згадували ми в новинах про погляд проф. Е. Вайта Бекі, директора Центру Праці й Підприємства в університеті Ейла. Він приходить до висновку, що

Микола Чубатий. Чистка в Советах

Американський кореспондент в Москві Брукс Аткинсон в одному із своїх репортажів зі Советів каже, що говорити про приязнь відносно Советської Росії дуже важко. Совети це машина для витворення розторошучої сили і супроти заграниччя і супроти власних громадян. Цей погляд Брукса Аткинсона цілком слушний, бо в понятті слова приязнь немов міститься друге поняття понад-матеріального підходу до людини, нації до нації, підчас коли більшовики не признають ніякого духового, понад-матеріального життя. Ціле життя Советської Росії опирається на силі та обертається около задоволення матеріальних потреб, а людина там є мертвим автоматом, що тільки виконує функції, призначені їй диктаторською владою. Вона теж автоматови, советському громадянину не обіцяє приязнь, а тільки чистку, ліквідацію, заслання або стенку, якщо не буде порушати по лінії визначеній Політбюром на Кремлі.

Такий стан іще можна було утримувати серед народів советської диктатури перед війною. Війна розбудила досі в Советах невідомі духові вартості серед советських громадян. Віджили поняття: батьківщина, релігія, жертва для рідної землі й тощо. Кремль потурав таким нечуваним в Советах поняттям так довго, як довго йому грозила катастрофа. Вилізався Кремль з того нещастя, так повернула знову влада кнута червоного царату в повних розмірах.

Всез-таки розбурхане море людських почувань вчасі війни серед вояцтва та цивільного громадянства, новий світ, який воював в Західній Європі, все це робило, а в советських громадян елемент розбурханий, мало дисциплінований, зазираючий заздрісно поза залізної куртини в світ волі та демократії.

Кремль зніхав писмо носом, що може бути зле, що літати ошукувана маса може піднятися проти диктаторів, та постановив ратувати себе. Найбільша загроза для кремлівської диктатури та Політбюра може вийти збоку армії. Ці міліони советського вояцтва виділи новий другий світ, ці тисячі советського офіцерства виділи своїх товаришів комбатантів демократичних держав, де кожен з них живе гідністю людини без страху, що його завтра ліквідує.

Генералів купує Сталін золотими шаблями, викладаними діамантами, як це недавно доносила вся преса. Кремль замовив 200 шабел з рукояттями зі широго золота, викладаними діамантами, кожна по \$5,000 вартості для провідних

тив Маркса та Леніна обов'язково додавати ще й третью. Сталіна. Головно старі більшовики, які знали, що їх вчитель Ленін думав про Сталіна, неконечно хотіли приймати за розумне та непомильне все, що йде з Кремля. Небіжчик Ленін представляв не раз Сталіна як неконечно мудру або характерну людину. Навпаки він натакав на його грузинське ренегацтво та характеризував його як „держиморду“, зрусифікованого інородця, що спосібний для власної кар'єри втопити в потоках крові навіть власну батьківщину — Грузію. Таке сказав Ленін про Сталіна при нагоді кривавої купелі, що її улаштували Грузії два грузинські ренегати Сталін та Орджонікідзе в 1922. Все це старі більшовики знали та годі їм було вважати Сталіна за непомильного.

Для утримання диктатури Сталіна та ним підданого Політбюра конечно треба було ліквідувати старих більшовиків, яких тяжко, а то й неможливо вже було повернути на сталінську віру, тому вони мусіли згинуть. Для оправдання такого злочину треба було вдумати щось про їх звязки з закордонними ворогами Советського Союзу.

Чистки переводили зрештою не раз в рядах комуністичної партії все тоді, коли в ній назбиралося забагато критичних людей з цивільною відвагою, які критикували партійну лінію, що походила з високого „Кремля“. Така критика заразлива, бо розумний та чесний аргумент все людей переконує. Одинока рада в Советах, щоби позбутися критики, це чистка партії.

(Докінчення буде).

КОЖНИЙ СВИДОМІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО

О. Л. ЛУГОВИЙ
Права автора застережені.
БУРЕВІЙ
Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.
(Другий том трилогії „ОГНЕМ І КРОВОЮ“).

ПЕРША ЧАСТИНА

22)

— Молодчина! В імені народу дякую вам! — Нова форма подяки прийшла Павлоцькому до голови зовсім несподівано. Щойно тепер зрозумів, що сталося. Його заходи відвернули кровопролиття вилізали в отверте повстання проти влади. — покищо безкровне. — а він головний того повстання, залишати робітників і вояків своїй долі — нечесно, огидно! Відступати нема куди. Повстання розпочалося, тепер зостається його поширювати до столиці, звести боротьбу з застарілим абсолютизмом. Сиди повставших незначні,

однак вони певно зростуть. Необхідно розяснити на чому ми стоїмо і робітникам і воякам. Проходив між рядами вояків і говорив повільно, врубуючи кожне слово:

— Тепер ось що, волинці! Ви не виконали наказу ваших старшин. Наражувались на кару, ризикували власним життям! Раз ви відмовилися стріляти, відтепер свою майбутню долю мусите злучити з робітництвом. Боротися разом з ними за встановлення в Росії народної влади! Маємо до вибору дві можливості: — Або перемогти, або погинути! Хто хоче гинути засуджений судом

— може наші ряди у цій хвилі залишити. Іншого виходу крім смерті він не має! Хтож хоче вийти переможцем, бажав кращого життя народові, хай стає під мою команду! Перед тими твоїми можливостями: — перемогти, встановити новий лад, або... програти й погинути! Тільки гинути чесно, по вояцьки, з озброєм в руках, а не на шибениці десь на тюремному подвір'ї! Вибирайте самі!

Хвиля тяжкої мовчанки. Вояки переглядалися, німо запитували очима один одного. Аж озвався той же Кирпичников:

— Ми підємо з вами, ваше превосходительство! З двох бід вибираємо меншу!

— Всі так думаєте?

— Всі! — понад сподівання Павлоцького загула сотня.

— А коли всі, — не будемо тратити часу! Ви, Кирпичников, з чоту попросите вивести з касарні увень полк. Стар-

вислані патрулювати виходили з Сенатської і міст через Неву. Переходящих військових розбродили, щоб вони не були. Демонстрантам порадив Павлоцький йти до Таврійського палацу, осідку Державної Думи. Гурти робітників вислані в робітничі квартали „дільниці“, виводити на вулицю всіх, владі недовдовілих. Зустрінувшись з військовими патрулями — розбавитися на менші гурти, чи навіть поодинокі, з метою відвернути підозріння; бож необзброєні робітники озброєному вояцтву нічого не вдіють. Важне — згуртувати робітництво, вивести на вулицю багатотисячну маніфестацію. А з військом справлятимуться військові.

Робітництво рушило, кожний гурт в призначену сторону. Хвилю через кілька вулицями столиці, вперше від 1905 року, розносилось: „Відречемось від старого царя“.

Так поставлено все на одну карту: перемога, або смерть! Почалася „Велика Безкровна“ Революція в Російській імперії.

VII

Революції ніхто не підготував, але все пішло своєю чергою. Та вже першого дня виявилось, що народні маси своїх вибранців, Державну Думу, переросли. Низи народної війни ненавиділи, верха на війні обосновували свій добробут. Обі сторони ділила безодня. І нічого дивного, що зразуж виникли непорозуміння, розбіжності.

Підстаршина Кирпичников справився з завданням блискуно. В касарню Волицьких вислав наперед кількох своїх. Ті шепнули одному, другому воякові, що на вулицях діється й тим внесли замішання й розбурхали серед вояцтва. Старшин в касарні не знайшлося. Полк цілу ніч патрулював вулиці тепер відпочивав. Чота Кирпичникова

надійшла пізніше. Виставила свою варту коло полкового складу амуніції й коло штабу. Тоді наказано сотенному горністові трубити збірку. Увесь полк висипав з касарень на подвір'я. Вояки нарікали, але... Дисципліна не свій брат! Ставали в сотенні ряди і тоді здиговано оглядалися за старшинами, а їх ніде не бачили. Піднялася шалява, півголосні ризмови.

— Куди нас поведуть? — падали тривожні запити.

— Не знаєш, куди? — На усмірнені! — відповідав сусід.

— Не дали навіть відпочити. — нарікав інший.

— Стало бути щось важне човпється. — російсько-українською мішаниною озивався ще один, чернивець чи полтавець. — Кажуть, на вулицях б'ють робітників!

— І доки так людей будуть мучити? Кулями замість хліба, годувати!

(Дальше буде).

Vic Vet says
A LOAN GUARANTEE BY THE VETERANS ADMINISTRATION IS A VALUABLE PRIVILEGE - USE IT WISELY.



For correct information contact your nearest VETERANS ADMINISTRATION office.

3 культурного життя українських скитальців

„Не вмірає душа наша, не річчям, однак безстрашно дивлячись на неї, і несений не виходить в віці XX сторіччя — оре на дні моря поля. Не ксусе „вовка-хизака“. Цей чисто чоловічий і слова живого...“ ловчий тон ніби обіцяє, що — приходять на дук безсмертні слова Тараса, переглядаючи відома про культуру та творчість українських скитальців в Європі. В імперії він знайде пагони уже найтривалішої обставини, сегоднішньої молоді нашої епохи.

Так само з поемою („Легенди“) виступає Л. Мосендз, автор недавнього „Канітферні“ однієї хвилини, та творять завжди нові вартісті. Культурні імпресії, художні виставки та літературна і наукова праця українських скитальців на чужині, не тільки збагачують культурну скарбницю українського народу, але й збільшують увагу цілого культурного світу до нього та до його знедоленої батьківщини. Для прикладу культурної праці наших скитальців подаємо в скороченні рецензію Юрія Давидовича на новий літературно-мистецький журнал, надрукований у часописі „Нові Дні“, що з'являється в Зальцбургу, в Австрії.

„ЗВЕНО“, Журнал літератури, мистецтва, критики. ч. 1. 1946. Травень. Інсбрук. Редагує В. Кримський, Видає М. Денисюк.

На появу такого журналу українська еміграція в Австрії чекала цілий рік. І от із божавою цікавістю бере читач до рук книжку, яка має подати йому першу речову вістку про наших письменників. Чи живі й здорові залишилися вони після війни? Чи росте для них мода зміна? Скільки їх і що мають вони за душею?

Побожання читача зростає, як тільки він розгорнув книжку: видання робить парадну першу візиту до читача в та-

боровий уніформний чистоті. Необхідний, хорський, але найдокументальніший із ерзаців — благословенний циклопідпис. Насторожує читача і напис, який проголошує власником журналу Союз українського студентства — український мистецький фронт молодих: а деж, мовляв, старша гвардія? Але починає читати і від вдумливого вступного слова редактора до культурно-мистецької хроніки інтерес до читання не падає, побоювання потроху розвіюються.

Перший розділ (поезії) складається з творів знамих українських письменників: Клена, Мосендза, Сидика, а також з поезій „молодої молоді“ — Юрія Буряківця, Марти Калитовської та байок невідомого нам ще Івана Манила. Кілька поезій Рікеля в гарному перекладі Мосендза стануть тут ніби винятком.

Уривок із поеми „Попіл імперії“ Ю. Клена показує нам людину, яка лірично попоршавшись з милом й XIX сто-

Молодість Ю. Буряківця починається одразу, і то не по „зелених“ ознаках стилю, а з самої натури його поезії. Читачу його ніжно-селянську („Матері“) й мужньо-воєнну революційну („Молитва“) лірику, думає про те, як потрібна нам сьогодні активна поезія української революції, яка належно оформила душу сучасника, що пережив регулярну й нерегулярну війну, Сибір, еміграцію й саму смерть, і який, втративши все, добивається насамперед розмови з Матір'ю й з... Богом.

„Втеча“ Кримського, яка по асоціації нагадує нам про мрію нашого широкого читача — дістати нарешті до рук українську сюжетну новелу й оповідання. Часи імпресіоністичної новели давно минули, як також і спроби оживлення її романтизмом. Це показують хоча б нові шукання Ю. Яновського. Але якщо письменник має непереможний нахил до цієї манери (це його право), то його обов'язок спробувати збагатити її міцно розробленим сюжетом. Чи можливе таке сполучення? Відповідь на це може дати лише живий досвід. Здається, це пробує зробити В. Кримський. Розкріпачує уривчасту манеру 20-х років він хоче вкласти в екзотичну й незвичайну фабулу, поєднавши ліризми з манерою, пригнобленою. Але органічного поєднання, з якого вийшов би оригінальний єдиний стиль, покищо не вийшло. Проте, бачимо найцінніше — шукання в слові, образі, темі й в думці. І якщо молодий письменник зостанеться й надалі вірним цьому принципу, в якому сміливість, праця, скромність і вдумливість зливаються в одно, то успіх забезпечений.

Помінаючи згаданий есей Мосендза й цікаву статтю Актора про театр (яка єдина — попри свою цинковіту слухається — поміщена чомусь у дискусійному порядку), трудно винести якесь певне враження з критичного відвіду журналу. Особливо „Розмови про мистецтво“ Святицької хворіють на брак чітких засад і критеріїв; дуалістичні тенденції авторки є досить безплідні, а її намагання відгородити мистецтво від практичного життя, від сучасності, у вічність — так само є шкідливими, як і їх антитеза — футуристичний утилітаризм.

Вступне слово редактора й перше коло спіробітників дозволяє надіятися, що журнал знайде своє обличчя в цій трудній ситуації. Ми можемо привітати й навізування до ліпших традицій, зокрема традиції Хвильового й Зерова, і намагання знайти синтезу специфіки мистецтва з бойовими вимогами нашого життя і всі інші тези програмового слова редактора. Треба тільки побажати редакції щастя в згуртуванні навколо журналу всіх

КАМПАНІЯ НА СПРОВАДЖЕННЯ 600 УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ З ЄВРОПИ
50,000, ВИАСИГНОВАНИ З. У. А. ДОПОМОГОВИМ КОМІТЕТОМ НА ТУ ЦІЛЬ, НЕ ВИСТАНУТЬ. ТРЕБА ВЧЕТВЕРО БІЛЬШЕ!
СКЛИКУЙТЕ СЕЙЧАС ДОПОМОГОВІ ВІСІ. УЛАДЖУЙТЕ МАСОВІ ЗБІРКИ, ЖЕРТВУЙТЕ З КАС ТОВАРИСТВ. ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ЛІСТИ, ВІД ХАТИ ДО ХАТИ, ВІД ОСОБИ ДО ОСОБИ.
ЖЕРТВУЙТЕ ЗІ СЕРЦЯ, ЩЕДРО. ЦЕЖ НАШІ СИРОТИ! ЦЕЖ НАША КРОВ!
Зібрані фонди присилайте сегодні до каси Злученого Українського Американського Допомогового Комітету:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE — P. O. BOX 1661 — PHILADELPHIA, PA.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В УКРАЇНІ ДОВЕШУЄТЬСЯ ВЕЛИКА РУІНА.

Щораз більше і щораз тривожніші вістки доходять до нас з України. Приходять листи, приїжджають віткі та американські громадяни, приїжджають кореспонденти і їх розповіді про те, що роблять Совети в Україні, проймають жахом.

Кілька місяців тому приїхав з рідного мій товариш з американської школи, що 20 років проживав у Львові. Він знайомий з польською окупацією, пізнав теж гітлерівську і сталінську. Згідно з його розповідями український народ від усіх окупантів лише й зазнав знищення та руїни. Недаром зложили пословицю, що „та сама Параска, тільки інша запаска“. Комунисті вивозять інших нацистами і фашистами, бо хотілиб відвернути цю назву від себе, але після розгромлення Гітлера це тільки і їм пристає. Італійське слово „фашо“ означає стільки, що „в'язанка“, а тому що досі в такі „фашо“ пов'язалися злочинці і гораоризми, то сьогодні таке „фашо“ залишилось ще тільки в Советі. Ми в англійській мові називаємо їх „генстерями“, або „бончами“. В наших часах „бончі“ генстерів були в Польщі, в Німеччині, в Італії, Японії і залишились ще в Советі. Усі вони однакові, усі мають ту саму мету і користуються тими самими засобами на погіблять людства. Деяким „бончам“ уже скрутили голову, в чому серйозно допомагають наші сини в американській армії. Остав ще тільки один „бонч“ злочинців та убийників, проти яких тепер ще бореться партизанська Українська Повстанська Армія, обороняючи свій нарід та захищаючи свою землю.

Бо в Україні довершується наших кращих літературних, мистецьких і публіцистичних сил, з тим, щоб започатковане студентською молоддю „Звено“ стало літературно-мистецьким (якщо й не громадським) солідним місячником української еміграції в Австрії. Перше число журналу, попри його окремі вади, дає повну підставу вірити в це.

одна велика руїна. Там, де колись жили наші трудолюбиві селяни, там сьогодні залишились діди-кріпаки, що в голоді і холоді виконують 10—14 годин денно советської панщини. Де колись дорожочинні килимами пишались українські лани і сади, сьогодні залишилась заросла бур'янами пустеля. Сотки тисяч українців вивезено на Сибір та в Азію, а на місці їх дворів потворено советські колгоспні твердині кріпацтва. Люди зникають ночами і опісля їх трупи віднаходять у масових могилах з большевицькою кулею в лобі. Велика кількість гідних і чесних українців, які не втрапили віри у свій нарід та які не хотять покоритись советському катові, повтікали в ліси і гори та створили Українську Повстанську Армію, яка постановила здобути народові волю, або згинуть в боротьбі за неї.

„Медомі молоком“ текуча Україна вкрилась старцями, що їздять від місцевості до місцевості та шукають шматка хліба, щоб прижити один день довше. Бо інакше вижити не можна. Робітник заробляє 200—300 карбованців місячно, а килограмм масла коштує 250 карбованців і т. д.

В „українській“ Академії Наук ніхто по українськи не говорить і навіть сам президент цієї Академії, Олександр Богомолець, як приїжджав до Львова, то „зів'язався“, що він по українськи не говорить. На університеті у Львові є 80% калмиків, грузинів, монголів, башкирів, туркменів і т. д., та 20% українців, які бояться говорити своєю рідною мовою, щоб їх не посудили у „фашизми“.

Бонч советських генстерів завзявся цілком знищити український народ. В Західній Україні перед приходом червоних народ все ще потішався, що „чейже“ прийду свої люди і якось то буде. Але в Україну прийшла азійська орда, яка грабує все, що попаде під руки, а народ убиває, або вивозить в ясір в Азію. Це було за перший раз советської окупації і таке саме повторюється сьогодні. Але за другим разом багато українців пішли в ліс, а інші спаслися на скитальщину. Тому їх так багато розсіяних по чужих країнах.

ЗАКАРЛЮЧКИ.

Крім мого товариша тут ще приїхав один український священик, якому Українська Повстанська Армія два рази врятувала життя. Є теж багато інших наочних свідків червоного раю, навіть американських громадян, яких большевицькі „союзники“ тримали цілими місяцями в тюрмі тільки на хлібі й воді.

Я думаю, що кожний американський громадянин українського походження повинен виступити в обороні правди, в обороні Атлантийського Чарту, виказувати всі злочини большевицьких фашистів та демаскувати їхні брехні. Треба відбивати напади на чесні імена наших рідних на українських землях та дати моральну і матеріальну допомогу тим, що бажать вибороти для України її чотири свободи, які має наша нова вітчизна — Америка. Там, на Україні, весь народ страждає і борється за правду, за волю. Ім всіляко допомагати — це наш свяятий обов'язок.

Тимко Рудий,
Ньюарк, Н. Дж.

В теперішній часі нарікають люди на нестачу добрих редакторів. На це відповідають редактори: „Не важко знайти добрих редакторів, а важко знайти читачів для добрих газет“.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Тов. Несенія Помочі Українській. Справі з Гемтремк, Міш., \$20 як місячну вкладку за червень і липень; Анастасія Бих, касієрка місцевої організації з Бриджпорт, Конн., \$50; Українське Запозомове Товариство з Савтпорт, Конн., \$50; Українське Американське Політичне Організація Стейту Конетикат \$150; Тов. Українська Січ з Тонстон, Конн., \$5 як річну вкладку; Анна Чорній з Болтимор, Мд., \$10.



ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІА ПОТРІБНІ КНИЖКИ

Не досить післати дитину до школи. Треба їй ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоб заохотили її читати.

Ось Вам вибір таких книжок для дітей:
ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука 75 ц.
ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанки для 2. класу) М. Матвійчука 75 ц.
ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука 75 ц.
ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частинах. Зладив Ф. Колесса 75 ц.
ПОЧАТКОВА ГЕОГРАФІЯ, написав Степан Рудницький для народних шкіл 60 ц.
МАТЕМАТИКА, Ів. Андрущенко, практичні поради з арифметики та геометрії, опр. 50 ц.
МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича 15 ц.
МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович 35 ц.
ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький 50 ц.

ДЛЯ УЧИТЕЛІВ:
МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма. Зладив М. Матвійчук 75 ц.

Замовлення слати:

„SVOBODA“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 3, N. J.

ПАРТИТУРИ ДО ПРЕДСТАВЛЕНЬ

В Книгарні „Свободи“ можна ще дістати партитури до таких представлень:

Партитура: НЕЩАСНЕ КОХАННЯ, драма в 5 діях — Манька — \$1.25
Партитура: ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА, драма в 5 діях — 80
Партитура: ДАЙ СЕРЦЮ ВОЛЮ, драма в 5 діях, М. Кропивницького — 1.00
Партитура: КАТЕРИНА (Му. Личка), драма в 4 діях, Ванченка-Писанецького — 80
Партитура: ДУШОГУБКА, драма в 4 діях, Т. Трушевського — 60
Партитура: ПАННА ШТУХАРКА, комедія в 3 діях, А. Ф. Володського — 80
Партитура: ВИХРЕСТ, драма в 5 діях, Козич-Уманської — 80
Партитура: ТАРАС БУЛЬБА, драма в 4 діях, Ванченка-Писанецького — 80
Партитура: ЦИГАНКА КРАСАВИЦЯ, комедія в 3 діях, Григорія Г. Солодовича — 1.50
Партитура: СВАТАННЯ НА ВЕЧЕРНИЦІХ, водеві в 1 дії, Стародуба — 80
Партитура: ДОБРИ ДІТИ, образ з життя американських школярів, в 3 діях, Панька Клин — 1.25
Партитура: ДУШОГУБКА, драма в 5 діях, І. Тогобочного — 80
Партитура: ВИХОВАННЯ, комедія в 3 діях, Л. Янчука — 80
Партитура: БЕЗТАЛАНТА, драма в 5 діях, К. Карого — 80
Партитура: ДЯДІХА, комедія, в 4 діях, Сулими — 80
Партитура: ПОШЛИЛИСЬ У ДУНІ, комедіо-опера в 3 діях — 1.25
Партитура: МАТИ НАРИМЧИКА, драма в 5 діях, І. Тогобочного — 80
Партитура: ПО РЕВІЗІІ, епох в 1 дії, М. Кропивницького — 50

Замовлення враз з належністю слати до:

„SVOBODA“

81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.
(З Канади треба платити тільки американською валютою)

УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО СТЕЙТІВ НЬО ДЖЕРЗІ, НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЬ!

КОЛИ ВИ УВАЖАЄТЕ, ЩО УКРАЇНСЬКА РАДІО ПРОГРАМА, ЯКУ ВЖЕ 14-ТИЙ РІК ПРОВАДИТЬ ПЕТРО ЗАДОРЕЦЬКИЙ, ЗАСЛУГУЄ У ВАС НА ПІДДЕРЖКУ, ТО ПРИІЗДЖАЙТЕ ГРОМАДНО НА

ВЕЛИЧАВЕ РАДІО СВЯТО-ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 11-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1946 P.

НА ФАРМІ А. ФЕДІРКА ПІД НАЗВОЮ

WILKICK'S GROVE, North Styles Street, LINDEN, N. J.

Весела забава при відомій оркестрі ЙОСИФА СНИГУРА від полудня до ночі.
Будуть смачні перекуси і добрі напитки. Вступ лише 60 центів.
Частину доходу призначено на оплату висилки пакунків нашим скитальцям.
Доїзд до всіх сторін Стейту Нью-Джерзі дуже вигідний. З Нью Йорку і околиць найлегше їхати залізницею до станції Пенсильванія при 33-тій вулиці і 7-мій евені, звідки до Лінден відходять потяги щогодини. Від станції в Лінден босом до Норт Стайл вулиці і перейти вліво на фарму Федірка. З піворотом домів, треба уважати, щоб не втратити потягу, що відходить в годині 9-їй вечером.
Всі, що мають заплановану подорож „босами“, що відходять від Нашого База ру, 151 Евеню А, в Нью Йорку, хай будуть начас, щоб опісля не жалілися самі на себе. Білети, куплені з 2-го червня, є добрі на 11-го серпня.
Як тільки допеше гарна погода, то і з гарною забавою ручить Святочно-Пікніковий Комітет.

Чому ще нема у вас

такої цінної книжки про наше життя в Америці, яку повинні ми дати в руки молодого покоління, щоб знало, чим ми тут жили, якими ідеалами і мріями, і що з того осягнули, а що ще треба добувати?

А такою книжкою є:

ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди

П'ЯТЬДЕСЯТЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.

Ціна за Альманах, що має понад 300 сторін друку: \$2.50.

Замовляйте, пишучи на таку адресу:

SVOBODA

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВВАГА! Хто замовить з Альманахом ще й Пропагандистську Книгу У. Н. Союзу, дістане обидві книжки за \$3.00.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

ПРАЦЯ ДЛЯ ЖІНОК І МУЩИН—WANT ADS

Classified Department—Bergen 4-0237—BYant 9-0582.

ПОШУКУЮТЬ МУЩИН

СИЛК СПАТТЕРС

мусять бути добре досвідчені
і відповідальні люди
Найвища платя. Повний час, стадо.
P. E. M. E. R.
CLEANING & DYING CO.
429 River St., Paterson, N. J.
Telephone Sherwood 2-4939

ШАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ...

КУПИТЕ СВОЇ БОМБИ ЧЕРЕЗ
„ЦЕНТРОП СЕРВІС“ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНІ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Дніпрові Пороги

4)

А до цього ще вплинула
вразлива подія. Року 1874 о-
голошено царський закон, за
силою якого всі без винятку
громадяни держави мусіли о-
бов'язково відбавити військо-
ву службу. Як відомо, привіле-
йована верства населення о-
бов'язків військової служби до
цього не несла.

Торкувався цей закон і ло-
цманського населення, працю-
ючого на порогах. Лоцмани
не стерпіли й порушили пи-
тання перед міністерством
шляхів й самим царем, нарі-
каючи на зламання умови з
царицею Катериною II, в тім,
що лоцмани та їх нащадки,
працюючи на порогах, від вій-
ськової служби звільняються.
Колиж ця їх справа не мала
успіху, вони висунули погро-
зу кинути працю на порогах,
якщо їх синів братимуть у
„бодлати“. І цар мусів ламати
свій закон обмеженням щодо
лоцманів, яких сини мусіли бу-
ти звільнені від обов'язків вій-
ськової служби.

Але не скасовано лоцман-
ського обов'язку на порогах
Дніпра, що подлягає в переправ-
і через них транспортів різ-
ного крану. Навпаки, його ще
поширено стесненням лоцма-
нами за засоренням фарватер-
а ріки сміттям. І скрізь,
крізь появлення загрозливих
явищ, вони мусіли усувати їх
працею.

Згодом, щоб зміцнити ло-
цманську працю на порогах,
царський уряд запропонував
лоцманам присягу такого змі-
сту: — „Я, лоцман Дніпрових
порогів, присягаюсь Всемогут-
нім Богом перед святим Іоґо
Євангелієм і Животворчим
Хрестом в тім, що бажаю і за
Божою допомогою буду пе-
реводити працю на порогах
правдиво, з чистою совістю й
не припускати ніяких ухилів
від неї. Це присягаюсь, що до-
ручений мені для переправи
через пороги різними транспорт-
крану буду берегти аж до кін-
ця свого життя.

„Якщо ж вживатиму свої дії
протилежно цієї присяги, то
віддаю себе в нинішній житті
на карний присуд, а в майбут-
ньому — відповіді перед Все-
могутнім Богом на страшному
суді Іоґо. В ствердженні цієї
моєї присяги цілую Слова і
Хрест Спасителя мого. Амінь“.

Керувалися лоцмани своєю
лоцманською управою, за ви-
бором споміж себе відкрити-
ми голосами, що складалася
з отамана, писаря та скарби-
ка. З метою контролю над ді-
ями лоцманів, міністерство шля-
хів призначало свого урядо-
вця, за фахом інженіра водних
шляхів і іменувано його „на-
чальником Дніпровських ло-
цманів“.

місті Бриську (Росія) й тому
мають свою назву. Їх розмір
16 сажнів х 16 аршин. Ванта-
жилися вірогідними виробами,
чавунними казанами й різним
посудом з скла, фаянсу і
кешталю. в) Гончаки (гінкі
судна) розміром 30 сажнів х
15 аршин. Вантажилися дьог-
тем та смолою у діжках, ду-
бовими плескуватими прикрю-
нками, на зразок залізничних
шпал, дерев'яним вугіллям та
безровим лісоматеріалом на
різне господарське приладдя
— дишла тощо. г) Берлини —
судна розміром 18 сажнів х 12
аршин, що вантажилися бара-
болою та цибулею. д) Картоп-
лянки, розміром 7 сажнів х 7
аршин, що в більшості ванта-
жилися бараболою або гон-
чарними виробами. А то раз-
ом тим й іншим.

Всі ці непарові судна на-
правляються на певні через
пороги шляхи великими руч-
ними веслами та стерном,
зробленим з грубої деревини,
в залежності від величини суд-
на. Коло кожного весла на
більших судах працює по два
робітники, а коло стерна —
40—50 робітників. А на мен-
ших — у міру потреби. За до-
помогою цих приладів лоцма-
ни й направляють судно на той
фарватер ріки, що веде на
шляху через пороги.

Крім цього, лоцмани напро-
вляють через пороги і плоти.
Пліт в'яється з грубого де-
рева у такому вигляді, як зру-
бано його у лісі, розміром
72х6 сажнів, або 36х12 саж.
А його навантаження такимиж
деревинами залежить від хо-
дової води в порогах — 25
сент. — 1 метр. Повний пліт
складається з трьох частин,
з'єднаних одна до одної віро-
вчаними кільцями так, щоб під-
час сплаву він міг гнутися в
усі боки, викручуючись поміж
окремими каменями та остро-
вами, чи скелями протягом
всєї порожистої частини Дні-
пра. Спереду і ззаду плота
приробляється по дві-три ба-
байки (подібні до весла),
зроблених з трьох сажнів гру-
бої деревини, половина яких
у воді, а половина на плоті.
Ними робітники гребуть і го-
лова плота повертається, пліт
вигинається й потрапляє куди
слід. На кожному плоті є ло-
цман і 20—30 робітників. При-
вал суден і плотів робиться за
допомогою довгої та товстої
віровчаної ланки, а другий її
кінець прив'язується до зад-
ньої голови плота, чи до керми
судна. Дубом (подібність чо-
на) везуть у ріку від транс-

У таких умовах праці на по-
рогах (1785—1922 рр.) у ло-
цманів перебувало 17 отаманів.
Мусій Півторак — перший та
Константин Болшак — остан-
ній. Протягом цього часу че-
рез Дніпрові пороги лоцмани
переправляли такий транспорт:
1. Парові судна-пароплави різ-
ного розміру, що назавжди
йшли за пороги для праці на
вільній воді — Запоріжжя—
Херсон—Чорне море. 2. Непар-
ові судна: а) Люзи. Це не-
зграбні судна, розміром 28
сажнів х 28 аршин. Вантажи-
лися вони краном: ободами
та шпильками для возів; де-
ревяними вагінами, лопатами та
іншими подібними виробами.
б) Брянки, що будувалися у



ПОСОЛ.—Джаміс С. Дон, асистент
секретаря стейту для політичних
справ, назначений президентом Тру-
маном як амбасадор до Італії. Він
родом з Ньюарку, Н. Дж.

Шукають своїх
рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Повом.
Комітету, просимо з початку листа
подати, в якій групі і під яким чи-
ном є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

2455. Іванів Максимом і По-
сафата з с. Гумніська, Камін-
ка Струмилова, від Ясків Ва-
силя.
2456. Кузьма Марії, Вишне-
ська Анастасії від Гіряк Па-
рані (Гембара).
2457. Дмитрук Теодора з с.
Новосілка від Станчук Теодо-
ра з Янівки, Володимир.
2458. Михайлишин Івана з с.
Жабини, Зборів, від Банаді-
га Теодора.
2459. Кучер-Візнюрова Теклі
з Чорткова від Горбачевська
Лілії (Носик).
До знайомих Тернопільців
і Шляхтинських від Носик І-
вана.
2460. Бойчук Анни (Сокіль-
ник) з с. Чагрів, Рогатин, О-
зарків з с. Колоколин, Журів,
Рогатин, Дурделла Михайла
з с. Вишнівчик, Бучач, від інж.
Озарків Андрія з с. Чагрів.
2461. Дийнук Петра з с.

Відринця, Ковель, Вакошук
від Дийника Розини.
2463. Пристійний блондин,
літ 34 (виглядає на 24—26 літ),
без наложки, високий 175 см,
вага 64 кг, лагідної вдачі, шу-
кає товаришки життя, блонди-
ни, літ 24—29, висота 165—
175 см., пристійної, зі серед-
ньою освітою (або вищою), ла-
гідної вдачі, матеріально не-
залежної, яка допомогла б
йому докінчити студії на терені
Америки. Фах — дипл. інжи-
нір-хімік.
2464. Куч Янка з Великої У-
країни від Денисенко Паші.
2466. До родини від Миха-
люк Антоном з Прусинова.

порта якоря кидають у воду, і
він спинається.
У надзвичайно велику ве-
снину повідь, що трапляється
пересічно раз на десять років,
ніякий транспорт через пороги
не переправляється. Тоді в
порогах бешкетує такої сили
розгуд вод, що судна, чи плоти,
шматують на куски. І прива-
лити транспорту не можна.
Рвуться всякі ланки, ламають-
ся акорі, або транспорт роз-
ривається.

(Кінець буде).

2467. Дзяма Дмитра, Федо-
ринцев Теклі від Дзяма Івана.
2468. Павлик Параскеві, Зо-
ні і Катрухи з с. Бушкович,
Перемішль, від Павлик-Савча-
кова з Перемішля.
2469. Масюк Павла з с. Вер-
хусть, Дрогочин, від Масюк
Григорія.
2470. Шпак Катерини з с.
Семусови, Сянік, Войнаров-
ська Наталі від Шпак Юрія
Пильників.
2471. Дембінська Павлини з
с. Остапович, Перемішляни,
Малицької Василя зі Скалата
від Дембінук Богдана.
2472. Калачний Василя, Сі-
вий Яна, Тимків Михайла, Ме-
рвьяк-Плаксії Катерини, Лег-
кий Михайла, Луців Ярослави,
всі з с. Нагірянки, Бучач, від
Плаксії Марії.
2473. Олюк Анни з с. Вицьо-
ва, Старий Самбір, від Павла-
ко Катерини.
2474. До братів Грицаїв з
Тернопільщини від Грицай Ев-
фені і Леона зі Збаража.
2475. Литвин Катерини від
Шпира Зофії з с. Підярки,
Бібрка.
2476. Панас Петра з пов. Ра-
вуська від Панас Івана.
2477. Федорович Анастасії і
Леона з Роскоховця, Скалат,
від Скоцень Антонії.
2478. Мостак Маврикія з Га-
лича від Сивинський Осипа.
2479. Шандровський Андрія
з Перемішля, Булавський, Го-
бикович Романа зі Львова від
Пацановська Олександри з Пе-
ремішля і Раковський Миро-
слава зі Львова.
2480. Івах Онуфрія і Анаста-
зії (Троцька) з с. Станковець,
Ходорів) від Івах Василя.
2484. Гнатюк Михайла і Ко-
ста від Вагнер Богдана з Гаїв-
дубицьких, Броди.
2485. Захарчук Петра, Глух
Петра, Ушій Петра, Віват Сте-
пана, Павлюк Степана з с.
Шманьківчик, Чортків, від За-
харчук Василя.
2486. Плески М. від Куйбіда

Василя.
2487. а) Дядяк Миколи, Па-
вляни, Андрія з с. Черна від
Лаш Теодозії.
б) Крайницький Івана з с.
Гончолы, Грибів, від Іштван
Миколи.
в) Гоць Тілер і Лукаша з с.
Ізби, Горинці, від Гоць Семена.
г) Курник Теодора і Ми-
хайла з с. Граб, Ясло, від Ку-
рицького Михайла.
г) Мазур Павла з с. Стасева
Воля, Рогатин, від Мазур Па-
вля.
2488. Стасевич-Ношовська Ан-
ни і Касі з с. Герина, Долина,
від Голдши-Головський Базя.
2489. а) Борещька Миросла-
ви з с. Старий Самбір, Явор-

ська Марії з Турого, Старий
Самбір, від родини Сегеричів
зі Старого Самбора.
б) Добрянська Адольфіні і
Клементини від Добрянський
Володимира із Старого Сам-
бора.
в) Романчукевич Василя від
Романчукевич Ірини.
г) Ракоцій Петра від Бан-
дрівський Дмитра.
г) Глеб Немжина від Домін-
ська Євгенії.
д) Алобовський Михайла Дми-
трович від Коваленко Івана
Йосипович і Кіщенко Мико-
лаї Несторович.
2490. До кривих і знайомих
з Чорткова від д-ра Росляк
Михайла.
2491. Доброшук Степана,
Пронюк Семена, Цюпак Павла,
Сушик Анни, Літвак Зейлика,
Сідорський Івана, Здрок Петра
з с. Матіва від Стельник Ан-
дрія.
2492. Королишин Микити з
с. Пониківця, Броди, від Ко-
ролишин Івана.
2494. Круцько Григорія з
Нового Села, Любачів, від
Круцького Романа.
2496. Фікташ Володимира зі
Львова від Фікташ Михайла з
Дорошова, Львів.
2497. Татарчук Гані з с. Лит-
винів, Підгайці від Бернаць-
кий Григорія з с. Скоморохи
старі, Рогатин.
2498. Кухар Ірини з с. Даш-
ви, Стрий, Курта Анни з с. Хо-
довичі, Стрий, від Сидор Пе-
тра.
2500. До знайомих з с. Сті-
бенцев, Перемішль, від Кля-
фас Миколи.
2501. Глива Петра з с. Пант-
на, Горинці, від Цюк Василя.
2502. Радевич Івана з с. Сня-
тина від Мартин Онуфрія з с.
Миколиці, Снятин.
Дорожницький Леон від До-
рожницький Юліана з с. Рож-
нів, Косів.
2503. Самборський Олександ-
ра і Михайла від Керод Во-
лодимира з Грини з Львова.
2504. Мисько Івана від Юсь-
ків Олексі з с. Сілець, Самбір.
2505. Вонс Олексі і Катери-
ни з Озирної від Вонс Миколи.
2506. Кузьма Василя з с. Пу-
зів, Володимир Волинський,
від Мархеді Степана.
2507. Половчук Миколи і
Степана з с. Новосіці, Бучач,
від Александер Михайла.
2508. До одностельчан з Ка-
луша від Іваніцький Петро.
2509. Кляц Івана з с. Йоси-
фівка, Тернопіль, від Рудий
Петра.

2510. Николішин Петра від
Николішин Михайла.
2511. Іваненко Івана, Василя
і Розалії з Посади Хирівської
від Іваненко Михайла.
2514. Бульбах Парамьки з с.
Озимини, Самбір, від Макара
Степана.
2515. Михалюк Степана з с.
Тростинцев, Бережани, від Ро-
дишин Василя.
2516. Ковалюк Миколи з с.
Стрілецький Кут, Буковина,
від (імя подамо на запит).
2517. Шегда Анни від Наріп-
ний Івана.
2518. Зіліньський Степана від

Зіліньський Івана з с. Язлівці,
Бучач.
2519. Задорожна Анни (Пай-
таш) від Пайташ Петра.
2520. Дяків Ірини з с. Доро-
жів, Самбір, від Кіт Михайла.
2521. Самуляк Розалії з Ти-
сьменні від Самуляк Василя.
2522. Моностирська, Кри-
хівський Леся з с. Кійданів,
Бучач, від Моностирський Ю-
ліана.

По інформації писати до:
United Ukrainian American
Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.
В запиті просимо конкретно пода-
вати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія,
від 379, повідомляє своїх чле-
нів, що місячні збори відбулися
11. серпня в годині 12:30 спову-
дуючи в Домі Біл. У. Н. С. 845 Н. Вестерн
Еве. Просимо членів прийти на час.
— За уряд: Г. Бонік, предс.; М. Фе-
диський, кас.; В. Палашів, секр.

ДІТРОЙ, МІШ. — Тов. Ім. Івана
Франка, від 146, повідомляє членів,
що наші збори відбулися в депі-
ла, 11. серпня в годині 1. попов. в У.
А. О. 2965 Карпендер ух. Просимо
членів взяти свою дивиденду та
виринати свої записки. Записуйте
своїх дітей і знайомих до У. Н. Со-
юзу. Прийдіть на збори з вашими
знайомими, а ми їх радо віпріємо
в членів. — П. Андрушків, секр.

МІРОН ЛІТВИН
І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1